DOMSTOLENS DOM

19. marts 2002 *

I de forenede sager C-393/99 og C-394/99,

angående to anmodninger, som Tribunal du travail de Tournai (Belgien) i medfør af artikel 234 EF har indgivet til Domstolen for i de for nævnte ret verserende sager,

Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti)

mod

Claude Hervein,

Hervillier SA (sag C-393/99),

Guy Lorthiois,

Comtexbel SA (sag C-394/99),

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende gyldigheden af artikel 14c, stk. 1, litra b), nu artikel 14c, litra b), i og bilag VII til Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på

* Processprog: fransk.

arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6), og som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 3811/86 af 11. december 1986 (EFT L 355, s. 5),

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, G.C. Rodríguez Iglesias, afdelingsformændene P. Jann, F. Macken og N. Colneric samt dommerne C. Gulmann, D.A.O. Edward, J.-P. Puissochet (refererende dommer), M. Wathelet og V. Skouris,

generaladvokat: F.G. Jacobs
justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti) ved L. Paeme

— Claude Hervein, Hervillier SA, Guy Lorthiois og Comtexbel SA ved avocats E. van Daele og P. Detournay

— den belgiske regering ved P. Rietjens, som befuldmægtiget

— den græske regering ved K. Grigoriou, I. Galani-Maragkoudaki og I. Bakopoulos, som befuldmægtigede

— Rådet for Den Europæiske Union ved F. Anton og E. Karlsson, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved P. Hillenkamp og H. Michard, som befuldmægtigede, bistået af Rechtsanwalt R. Karpenstein,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 7. februar 2001 er afgivet mundtlige indlæg af Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti) ved L. Renaud, af den græske regering ved I. Galani-Maragkoudaki og I. Bakopoulos, af Rådet ved A. Lo Monaco, som befuldmægtiget, og af Kommissionen ved H. Michard,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 5. april 2001,

afsagt følgende

Dom

1 Ved to domme af 5. oktober 1999, indgået til Domstolen den 13. oktober 1999, har Tribunal du travail de Tournai i medfør af artikel 234 EF forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende gyldigheden af artikel 14c, stk. 1, litra b), nu artikel 14c, litra b), i og bilag VII til Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6), og som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 3811/86 af 11. december 1986 (EFT L 355, s. 5, herefter »forordning nr. 1408/71«) samt vedrørende rækkevidden af en eventuel konstatering af ugyldighed.

2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en række sager, som Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (herefter »Inasti«) har anlagt dels mod Claude Hervein og selskabet Hervillier SA (herefter »Hervillier«), dels mod Guy Lorthiois og selskabet Comtexbel SA (herefter »Comtexbel«) vedrørende de sociale bidrag, som Inasti har afkrævet Hervein og Lorthiois, mens disse havde beskæftigelse i Belgien som selskabsdirektører.

Fællesskabsbestemmelser

3 Afsnit II i forordning nr. 1408/71, som omfatter artikel 13-17, vedrører bestemmelse af, hvilken lovgivning der skal anvendes på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet.

4 Artikel 13, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 bestemmer:

»Med forbehold af artikel 14c er de personer, der er omfattet af denne forordning, alene undergivet lovgivningen i én medlemsstat. Spørgsmålet om, hvilken lovgivning der skal anvendes, afgøres efter bestemmelserne i dette afsnit.«

5 Artikel 14c i forordning nr. 1408/71 indeholder særlige regler for personer, som samtidig har lønnet beskæftigelse og selvstændig beskæftigelse på forskellige medlemsstaters område. Artikel 14c, som ajourført ved forordning nr. 2001/83, bestemmer:

»1. En person, der samtidigt har lønnet beskæftigelse på en medlemsstats område og selvstændig beskæftigelse på en anden medlemsstats område, er

a) med forbehold af litra b) omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område vedkommende har lønnet beskæftigelse

b) i de i bilag VII omhandlede tilfælde omfattet af lovgivningen i hver af disse medlemsstater, for så vidt angår beskæftigelsen på deres område.

2. Gennemførelsesbestemmelserne til stk. 1, litra b), fastsættes i en forordning, der skal vedtages af Rådet på forslag af Kommissionen.«

6 Artikel 14d, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 bestemmer:

»Den i [...] artikel 14c, stk. 1, litra a), omhandlede person behandles for så vidt angår anvendelse af den lovgivning, der fastlægges i overensstemmelse med [denne bestemmelse], som om vedkommende havde hele sin erhvervsmæssige beskæftigelse på den pågældende medlemsstat område.«

7 Bilag VII til forordning nr. 1408/71, hvortil der henvises i artikel 14c, stk. 1, litra b), opregner de tilfælde, hvor en person samtidig er omfattet af lovgivningen i to medlemsstater. Punkt 1 i dette bilag vedrører selvstændig beskæftigelse i Belgien og lønnet beskæftigelse i en anden medlemsstat med undtagelse af Luxembourg.

8 Rådet vedtog forordning nr. 3811/86 dels for at supplere artikel 14c i forordning nr. 1408/71 — nemlig for det tilfælde, hvor vedkommende har mere end to former for lønnet og selvstændig beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område — dels for at fastsætte gennemførelsesbestemmelser til artikel 14c, stk. 1, litra b), i henhold til samme artikels stk. 2. Forordningen fandt ifølge sin artikel 4 anvendelse fra den 1. januar 1987.

9 Ved artikel 1, nr. 1, i forordning nr. 3811/86 blev artikel 14c i forordning nr. 1408/71 afløst af følgende bestemmelse:

»En person, der samtidigt har lønnet beskæftigelse og selvstændig beskæftigelse på forskellige medlemsstaters område, er:

a) med forbehold af litra b) omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område vedkommende har lønnet beskæftigelse, eller, hvis vedkommende har sådan beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område, af den lovgivning, som fastsættes i henhold til artikel 14, nr. 2 eller 3

b) i de i bilag VII omhandlede tilfælde omfattet af:

— lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område vedkommende har lønnet beskæftigelse, idet denne lovgivning fastsættes i overensstemmelse med artikel 14, nr. 2 eller 3, hvis vedkommende har en sådan beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område, og af

— lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område vedkommende har selvstændig beskæftigelse, idet denne lovgivning fastsættes i overensstemmelse med artikel 14a, nr. 2, 3 eller 4, hvis vedkommende har sådan beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område.«

10 Endvidere blev der ved artikel 1, nr. 2, i forordning nr. 3811/86 indsat følgende stykke i artikel 14d i forordning nr. 1408/71:

»2. Den i forordningens artikel 14c, litra b), omhandlede person anses med henblik på fastsættelse af satsen for bidrag fra selvstændige erhvervsdrivende i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område den pågældende har selvstændig beskæftigelse, som om vedkommende havde sin lønnede beskæftigelse på samme medlemsstats område.«

11 Endelig supplerede artikel 2 i forordning nr. 3811/86 Rådets forordning (EØF) nr. 574/72 af 21. marts 1972 om regler til gennemførelse af forordning nr. 1408/71 (EFT 1972 I, s. 149, herefter »gennemførelsesforordningen«) med en række bestemmelser med henblik på at lette den samtidige anvendelse af de to lovgivninger, som de personer, der er omhandlet i artikel 14c, litra b), i forordning nr. 1408/71, er omfattet af.

Tvisterne i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

Sag C-393/99

12 Indtil den 6. oktober 1986 udøvede Claude Hervein, der er fransk statsborger og bosat i Frankrig, samtidig virksomhed som »président-directeur général« (»administrerende direktør«), »administrateur« (»forretningsfører«) og »administrateur délégué« (»ledende medarbejder«) for eller i forskellige selskaber i Frankrig og Belgien, bl.a. Hervillier.

13 I Frankrig, hvor selskabsdirektører i henseende til social dækning betragtes som lønmodtagere, var Claude Hervein tilsluttet den sociale sikringsordning for arbejdstagere og betalte bidrag hertil.

14 Inasti anlagde sag mod Claude Hervein og Hervillier ved Tribunal du travail de Tournai med påstand om, at Hervein tilpligtedes at betale sociale sikringsbidrag i forbindelse med den virksomhed, han havde udøvet i Belgien mellem den 1. juli 1982 og den 31. december 1986. Til støtte for, at Hervein var omfattet af den sociale sikringsordning for selvstændige erhvervsdrivende i Belgien, gjorde Inasti gældende, at han ifølge belgisk lov havde selvstændig beskæftigelse i Belgien samtidig med, at han var omfattet af den sociale sikringsordning for arbejdstagere i Frankrig. Ifølge artikel 14c, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1408/71, sammenholdt med forordningens bilag VII, er en person, der samtidig har selvstændig beskæftigelse i Belgien og lønnet beskæftigelse i Frankrig, omfattet af lovgivningen i hver af disse medlemsstater.

15 Claude Hervein og Hervillier bestred, at Hervein var omfattet af den belgiske ordning under henvisning til, at han ganske vist i henseende til social dækning i Frankrig betragtes som lønmodtager, men ikke havde lønnet beskæftigelse i Frankrig.

16 Da Tribunal du travail de Tournai var i tvivl om, hvorledes Hervein's beskæftigelse i Frankrig skulle kvalificeres, besluttede den ved dom af 6. juni 1995 at udsætte sagen og forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål herom. Ved dom af 30. januar 1997 i Hervein og Hervillier-sagen (sag C-221/95, Sml. I, s. 609) besvarede Domstolen spørgsmålet på følgende måde:

»Med henblik på anvendelsen af artikel 14a og 14c i [...] forordning [...] nr. 1408/71 [...] skal der ved begreberne henholdsvis »lønnet beskæftigelse« og »selvstændig beskæftigelse« forstås virksomhed, der kvalificeres som sådan ved anvendelsen af lovgivningen om social sikring i den medlemsstat, på hvis område beskæftigelsen udøves.«

17 Efter dommens afsigelse fortsatte sagen ved Tribunal du travail de Tournai. Claude Hervein og Hervillier påberåbte sig det af generaladvokat Ruiz-Jarabo Colomer i sagen ved Domstolen fremsatte forslag til afgørelse, hvis konklusion var, at artikel 14c, stk. 1, litra b), i og bilag VII til forordning nr. 1408/71 skulle erklæres ugyldige. De anmodede Tribunal du travail de Tournai om at forelægge Domstolen spørgsmål om disse bestemmelsers gyldighed. Inasti modsatte sig en præjudiciel forelæggelse under henvisning til, at Hervein og Hervillier-dommen havde retskraft. Endvidere anførte Inasti på grundlag af Domstolens besvarelse af spørgsmålet, at Hervein var forpligtet til at betale bidrag efter den belgiske sociale sikringsordning for selvstændige erhvervsdrivende.

18 Ifølge Tribunal du travail de Tournai må Hervein i overensstemmelse med den fortolkning, som Domstolen har anlagt i Hervein og Hervillier-sagen, anses for at have haft lønnet beskæftigelse i Frankrig og selvstændig beskæftigelse i Belgien. Han må derfor som følge af artikel 14c, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1408/71, sammenholdt med forordningens bilag VII, også anses for at være omfattet af den belgiske lovgivning om social sikring. Retten er dog i tvivl om, hvorvidt disse bestemmelser er forenelige med EF-traktatens artikel 48 og 52 (efter ændring nu artikel 39 EF og 43 EF).

19 Tribunal du travail de Tournai har herefter besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 14c, stk. 1, litra b), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983, og bilag VII til forordning nr. 1408/71 erklæres

ugyldige som værende i strid med traktatens artikel 48 og 52, for så vidt som de bestemmer, at en person, der samtidig har lønnet beskæftigelse på en medlemsstats område og selvstændig beskæftigelse på en anden medlemsstats område, er omfattet af lovgivningen i hver af disse medlemsstater?

2) Kan ugyldigheden af disse bestemmelser påberåbes til støtte for at anfægte tilslutningen til den pågældende sociale sikringsordning og de bidrag, der skal indbetales i medfør af den bestemmelse, der erklæres ugyldig, for perioder forud for afsigelsen af den dom, hvorved ugyldigheden erklæres, og gælder der, hvis spørgsmålet besvares benægtende, en undtagelse for arbejdstagere eller deres ydelsesberettigede pårørende, som før denne dato har anlagt retssag eller fremsat et tilsvarende krav i medfør af gældende nationale retsregler?«

Sag C-394/99

20 Guy Lorthiois, som er bosat i Frankrig, er forretningsfører, bestyrelsesformand og administrerende direktør for et selskab i Frankrig. Han er som følge heraf tilsluttet den franske sociale sikringsordning for arbejdstagere og betaler bidrag hertil. Samtidig er Lorthiois bestyrelsesformand i det belgiske selskab Comtexbel.

21 Inasti anlagde af de samme grunde som i Hervein-sagen sag mod Guy Lorthiois og Comtexbel ved Tribunal du travail de Tournai med påstand om betaling af sociale sikringsbidrag i forbindelse med Lorthiois' beskæftigelse i Belgien i perioden mellem den 1. januar 1987 og den 31. december 1988.

22 Tribunal du travail de Tournai har af de samme grunde som i sagen Claude Hervein og Hervillier udsat sagen og forelagt Domstolen samme spørgsmål som i nævnte tvist.

23 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 22. november 1999 er sagerne C-393/99 og C-394/99 blevet forenet med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling samt dommen.

Indledende bemærkninger

24 I sag C-393/99 vedrører det første spørgsmål gyldigheden af artikel 14c, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1408/71, som gældende indtil den 31. december 1986. Som anført i denne doms præmis 8 og 9 blev bestemmelsen med virkning fra den 1. januar 1987 ændret og blev til artikel 14c, litra b). Henset til den periode, for hvilken Inasti kræver bidrag af Guy Lorthiois og Comtexbel, må det første spørgsmål i sag C-394/99 forstås således, at det vedrører artikel 14c, litra b), som gældende fra den 1. januar 1987.

25 Under hensyn til spørgsmålene fra Tribunal du travail de Tournai i de to sager må den pågældende bestemmelse dog i det væsentlige antages at have samme indhold i de to affattelser, hvorfor bestemmelsen i denne dom i det følgende af praktiske grunde betegnes som »artikel 14c, litra b)«, hvilket udtryk skal forstås således, at

det sigter til begge affattelser. Det samme gælder for så vidt angår artikel 14c, stk. 1, litra a), som nu er artikel 14c, litra a).

Formaliteten med hensyn til de præjudicielle spørgsmål

26 Inasti, den belgiske regering og Rådet har bestridt, at de præjudicielle spørgsmål kan realitetsbehandles. De gør i det væsentlige gældende, at Domstolen i Hervein og Hervillier-dommen og i dommen af 30. januar 1997 i De Jaeck-sagen (sag C-340/94, Sml. I, s. 461) har fortolket artikel 14c, litra b), i og bilag VII til forordning nr. 1408/71 uden at erklære dem ugyldige, selv om generaladvokaten anbefalede Domstolen at gøre dette, og selv om Domstolen kunne have gjort dette af egen drift. Hermed anerkendte Domstolen bestemmelsernes gyldighed, hvorfor Tribunal du travail de Tournai med sine spørgsmål reelt anfægter dommens retskraft, da der ikke siden hen er fremkommet nye omstændigheder.

27 Disse argumenter kan ikke tages til følge. Den omstændighed, at Domstolen i forbindelse med en anmodning om præjudiciel afgørelse har afholdt sig fra at tage stilling til et retligt problem, med hensyn til hvilket den ikke var blevet forelagt et spørgsmål, og som desuden ingen af parterne eller intervenienterne har rejst, er ikke ensbetydende med, at den har truffet endelig afgørelse vedrørende dette spørgsmål. Der er desuden intet til hinder for, at Domstolen efter anmodning fra en national ret som led i sit samarbejde med denne i henhold til artikel 234 EF udtaler sig om gyldigheden af en retsakt, som er vedtaget af Fællesskabets institutioner, og som den tidligere har haft lejlighed til at fortolke.

28 De præjudicielle spørgsmål, der er forelagt af Tribunal du travail de Tournai, kan derfor realitetsbehandles.

Første spørgsmål

Indlæg for Domstolen

29 Inasti og den belgiske regering har bl.a. gjort gældende, at anvendelsen af artikel 14c, litra b), i forordning nr. 1408/71 medfører, at alle, der har selvstændig beskæftigelse i Belgien, behandles på samme måde, uanset om de i øvrigt har lønnet beskæftigelse i Belgien eller i en anden medlemsstat. De er alle tilsluttet de sociale sikringsordninger for selvstændige i Belgien og på samme betingelser. Hermed overholdes de principper, som Domstolen har anvendt i dommene af 7. juli 1988 i Stanton-sagen (sag 143/87, Sml. s. 3877), og i Wolf m.fl.-sagen (forenede sager 154/87 og 155/87, Sml. s. 3897), hvorefter en person, der har selvstændig beskæftigelse i en medlemsstat, skal behandles på samme måde, såfremt han tillige har lønnet beskæftigelse, uanset om denne udøves i samme eller i en anden medlemsstat. Disse domme fastslår en forpligtelse til ikke at udøve nogen forskelsbehandling, men forbyder ikke, at den pågældende på samme tid omfattes af to sociale sikringsordninger. Desuden er situationen efter artikel 14c, litra b), forskellig fra den, der var omhandlet i dommen af 15. februar 1996 i Kemmler-sagen (sag C-53/95, Sml. I, s. 703), hvori Domstolen fastslog, at en medlemsstat ikke kan pålægge personer, som allerede udøver selvstændig virksomhed i en anden medlemsstat, hvor de er bosat og tilsluttet en social sikringsordning, en forpligtelse til at betale bidrag til den sociale sikringsordning for selvstændige erhvervsdrivende, når denne forpligtelse ikke medfører nogen yderligere social beskyttelse for dem. Denne dom vedrørte en person, der havde selvstændig beskæftigelse i to medlemsstater og ikke selvstændig beskæftigelse i én medlemsstat og lønnet beskæftigelse i en anden.

30 Endvidere har Inasti, den belgiske regering og Rådet gjort gældende, at det vil føre til en harmonisering af de sociale sikringslovgivninger at anvende den sociale sikringslovgivning i en medlemsstat på selvstændig virksomhed i Belgien, hvorimod traktaten kun foreskriver en samordning.

31 Endelig har Inasti anført, at vedtagelsen af artikel 14c, litra b), intet ændrer for de personer, der samtidig har lønnet beskæftigelse i Frankrig og selvstændig beskæftigelse i Belgien i forhold til den situation, der gjaldt tidligere i henhold til den almindelige overenskomst om social sikring, der blev indgået den 17. januar 1948 mellem Belgien og Frankrig, og som blev godkendt ved den belgiske lov af 2. juni 1949 og suppleret ved administrative aftaler af 23. december 1953 og af 25.-26. januar 1956 (herefter »den almindelige overenskomst om socialsikring mellem Belgien og Frankrig af 17. januar 1948«). Ifølge denne overenskomst var personer i den nævnte situation i forvejen tilsluttet to ordninger.

32 Kommissionen har gjort gældende, at forordning nr. 1408/71 hverken har til formål at ændre strukturen eller indholdet af de nationale lovgivninger om social sikring eller at harmonisere disse lovgivninger, men kun at samordne dem. Kritikken om, at artikel 14c, litra b), i og bilag VII til forordning nr. 1408/71 kun vedrører visse medlemsstater, er derfor uberettiget. Dette forhold, som ikke udgør en forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, er en følge af forordning nr. 1408/71's egne begrænsninger.

33 Ifølge Kommissionen blev artikel 14c, litra b), indført for at opfylde flere medlemsstaters ønske om foranstaltninger over for den praksis, hvorved visse personer fordeler deres erhvervsbeskæftigelse mellem flere medlemsstater for at undgå at betale sociale sikringsbidrag for en del af deres beskæftigelse.

34 Selv om denne bestemmelse fraviger hovedreglen i artikel 13, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 om, at kun én lovgivning er anvendelig, udgør den ikke som sådan en hindring for arbejdskraftens frie bevægelighed og for etableringsretten, da den ikke medfører, at der skal betales dobbelt bidrag for samme beskæftigelse, men at der skal betales parallelle bidrag for de personer, som samtidig udøver to forskellige former for beskæftigelse og oppebærer to særskilte indkomster herfra. Domstolen fastslog endvidere i dommen af 13. juli 1976 i Triches-sagen (sag

19/76, Sml. s. 1243), at EF-traktatens artikel 51 (efter ændring nu artikel 42 EF) ikke begrænser Rådets frihed til at træffe enhver foranstaltning, som er objektivt begrundet, selv om de trufne bestemmelser ikke udelukker enhver risiko for ulighed mellem arbejdstagere på grund af forskelligheder mellem de pågældende nationale ordninger.

35 Kommissionen har tilføjet, at for at undgå en usædvanlig tung bidragsbyrde for de berørte personer, blev der ved forordning nr. 3811/86 indsat et nyt stk. 2 i artikel 14d i forordning nr. 1408/71. Som det fremgår af begrundelsen for det forslag til rådsforordning, som resulterede i vedtagelsen af forordning nr. 3811/86, blev artikel 14d ændret »for i arbejdstagerens eller den selvstændige erhvervsdrivendes interesse at bevare de virkninger, der, for så vidt angår bidrag, i visse nationale lovgivninger er knyttet til samtidig udøvelse af lønnet og selvstændig beskæftigelse (nedsat bidragssats, fritagelse for indbetaling af bidrag, fuld sats, men beregnet på et andet grundlag...)«. Ved anvendelsen af artikel 14d, litra b), påhviler det således medlemsstaterne at påse, at det bidrag, som opkræves parallelt med det, som arbejdstageren eller den selvstændige erhvervsdrivende allerede har betalt i en anden medlemsstat, er objektivt begrundet, at det står i rimeligt forhold til den pågældendes beskæftigelse, og at det medfører en yderligere social beskyttelse for ham. Hvis anvendelsen af forordning nr. 1408/71 på trods af artikel 14d, som ændret ved forordning nr. 3811/86, i et konkret tilfælde medfører pålæggelse af en supplerende byrde, som ikke er objektivt begrundet, og som er uforholdsmæssig for en arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende, kan der foreligge en hindring for den frie etableringsret. I så tilfælde vil denne hindring dog bero på vedkommende nationale lovgivning og ikke på artikel 14c, litra b).

36 Kommissionen har subsidiært anført, at såfremt Domstolen skulle antage, at artikel 14c, litra b), udgør en hindring for den frie bevægelighed for personer, kan denne bestemmelse være lovlig efter traktatens artikel 48 og 52. Vedrørende dette spørgsmål anfører Kommissionen med henvisning til Domstolens dom af 25. januar 1977 i Bauhuis-sagen (sag 46/76, Sml. s. 5) og af 20. juni 1991 i Denkavit-sagen (sag C-39/90, Sml. I, s. 3069), at Rådet i lighed med medlemsstaterne kan påberåbe sig lovlige hensyn til at fastsætte restriktioner for de grundlæggende friheder.

37 Kommissionen har tilføjet, at Domstolen i Kemmler-dommen ikke blot anerkendte, at en national ordning, der indebærer, at en selvstændig erhvervsdrivende omfattes af to medlemsstaters lovgivning om social sikring, kan være begrundet, såfremt der herved sikres den pågældende en supplerende social beskyttelse, men antog mere generelt, at en sådan ordning er forenelig med traktatens artikel 52, såfremt den er »behørigt begrundet«. I den foreliggende sag udgør begrundelsen for at indsætte artikel 14c, litra b), i og bilag VII til forordning nr. 1408/71 efter Kommissionens opfattelse en behørig begrundelse under hensyn til traktatens artikel 48 og 52.

38 Claude Hervein og Hervillier samt Guy Lorthiois og Comtexbel (herefter under ét »Hervein m.fl.«) har for det første gjort gældende, at personer i deres situation indtil 1982 var omfattet af den almindelige overenskomst om social sikring mellem Belgien og Frankrig af 17. januar 1948. I mødereferaterne vedrørende de kontraherende parters møde den 25. og 26. januar 1956 hedder det bl.a.: »Hvis den pågældende anses for lønmodtager i Frankrig og selvstændig erhvervsdrivende i Belgien, men de to beskæftigelser efter belgisk lovgivning betragtes som én beskæftigelse, finder kun fransk lovgivning anvendelse. Det gælder eksempelvis for en direktør for et selskab i Frankrig, der samtidig er forretningsfører i Belgien for det pågældende selskabs datterselskaber.« På grundlag af disse bestemmelser har Tribunal du travail de Tournai ved dom af 3. februar 1987 tilpligtet Inasti at tilbagebetale Claude Hervein og Hervillier de sociale bidrag for selvstændige erhvervsdrivende, der med urette blev opkrævet mellem 1974 og 1982, tillige med lovpligtige renter. Ifølge artikel 14c, litra b), i forordning nr. 1408/71, som afløste den bilaterale overenskomst, skal Hervein imidlertid betale bidrag såvel i Frankrig som i Belgien.

39 Hervein m.fl. har, med støtte fra den græske regering, gjort gældende, at en sådan situation er ubillig og i strid med traktatens artikel 48 og 52. De har anført, at Domstolen i dommene i sagerne Stanton, Wolf m.fl. og Kemmler fastslog, at traktatens artikel 48 og 52 er til hinder for, at en medlemsstats retsforskrifter pålægger personer, som i forvejen har lønnet eller selvstændig beskæftigelse i en anden medlemsstat, hvor de er bosat og tilsluttet en national social sikringsordning, at betale bidrag til ordningen for selvstændige erhvervsdrivende, fordi

sådanne retsforskrifter er til skade for udøvelsen af erhvervsmæssig virksomhed i mere end én medlemsstat. Traktatens artikel 48 og 52 er så meget desto mere til hinder for, at der fastsættes regler ved en rådsforordning, som har denne virkning. Ganske vist har Domstolen i de tre nævnte domme anerkendt muligheden for, at en restriktion for udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed uden for en medlemsstats område kan være berettiget, såfremt de nationale retsforskrifter sikrer en supplerende social beskyttelse. Dette er imidlertid ikke noget lovligt hensyn, som Rådet kan basere sig på ved udøvelsen af sin lovgivningskompetence.

40 Desuden bestrider Hervein m.fl., at de omtvistede bestemmelser er nødvendige, som hævdet af Rådet, for at undgå, at personer, der samtidig har lønnet beskæftigelse i én medlemsstat og selvstændig beskæftigelse i en anden, betaler mindre bidrag end personer, der har begge former for beskæftigelse i én medlemsstat. Det er netop for at undgå dette, at det bestemmes i artikel 14d, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, at en person, der samtidig har lønnet beskæftigelse i én medlemsstat og selvstændig beskæftigelse i en anden, og som er omfattet af lovgivningen i den første medlemsstat, efter artikel 14c, litra a), behandles, som om vedkommende havde hele sin erhvervsmæssige beskæftigelse i denne medlemsstat. Da bidragene i øvrigt beregnes meget forskelligt i hver af medlemsstaterne, er det urigtigt, når det hævdes, at de bidrag, som skal indbetales, altid vil være mindre, når den pågældende kun er tilsluttet ordningen i én medlemsstat. Grundlaget for Rådets argumentation er endnu svagere efter vedtagelsen af forordning nr. 3811/86. For det første er det ikke længere præciseret i den affattelse af artikel 14c, litra b), der foretoges ved denne forordning, at en person, der samtidig har lønnet beskæftigelse på en medlemsstats område og selvstændig beskæftigelse på en anden medlemsstat område, udelukkende er omfattet af lovgivningen i hver af disse medlemsstater for den beskæftigelse, vedkommende udøver på den pågældende medlemsstats område. For det andet kan artikel 14d, stk. 2, i forordning nr. 1408/71, som affattet ved forordning nr. 3811/86, medføre, såvel at bidragssatsen nedsættes, som at den forhøjes.

41 Endelig har Hervein m.fl. anført, at bilag VII kun vedrører visse medlemsstater. Følgelig vil de omtvistede bestemmelser, selv om de i visse tilfælde kan give den

pågældende en supplerende beskyttelse, forstærke de forskelle, der allerede følger af de nationale lovgivninger, og medføre en ulige behandling af statsborgerne i medlemsstaterne afhængig af, på hvilket sted de udøver deres virksomhed.

Domstolens bemærkninger

42 Gyldigheden af artikel 14c, litra b), i og bilag VII til forordning nr. 1408/71 skal vurderes på grundlag af traktatens artikel 48 og 51, som vedrører arbejdskraftens frie bevægelighed, samt traktatens artikel 52, som vedrører etableringsfriheden i forbindelse med den frie bevægelighed for selvstændige erhvervsdrivende.

43 Bestemmelsen i artikel 14c, litra b), hvis personelle anvendelsesområde fastlægges i bilag VII til forordning nr. 1408/71, kan nemlig vedrøre såvel personer, der har selvstændig beskæftigelse i en medlemsstat, og som gør brug af eller ønsker at gøre brug af retten til fri bevægelighed for at tage lønnet beskæftigelse i en anden medlemsstat, som på personer, der har lønnet beskæftigelse i én medlemsstat, og som gør brug af eller ønsker at gøre brug af retten til fri etablering for at udøve selvstændig beskæftigelse i en anden medlemsstat.

44 Traktatens artikel 48 foreskriver bl.a. afskaffelse af enhver i nationaliteten begrundet forskelsbehandling af medlemsstaternes arbejdstagere for så vidt angår beskæftigelse, aflønning og øvrige arbejdsvilkår. Med forbehold af de begrænsninger, der retfærdiggøres af hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og den offentlige sundhed, indfører den navnlig ret til at tage ophold i en af medlemsstaterne for dér at have beskæftigelse i henhold til de ved lov eller administrativt fastsatte bestemmelser, der gælder for indenlandske arbejdstageres beskæftigelse.

45 Traktatens artikel 51 bestemmer, at Rådet på forslag af Kommissionen med enstemmighed vedtager de foranstaltninger vedrørende social tryghed, der er nødvendige for at gennemføre arbejdskraftens frie bevægelighed, især ved at indføre en ordning, som gør det muligt at sikre vandrende arbejdstagere og deres ydelsesberettigede pårørende dels sammenlægning af alle tidsrum, der i de forskellige nationale lovgivninger tages i betragtning med henblik på at indrømme og opretholde retten til ydelser og beregning af disse, dels betaling af ydelser til personer, der bor inden for medlemsstaternes område.

46 Ifølge traktatens artikel 52 indebærer etableringsfriheden adgang til at optage og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed samt til at oprette og lede virksomheder på de vilkår, som i etableringslandets lovgivning er fastsat for landets egne statsborgere.

47 Traktatens bestemmelser vedrørende den frie bevægelighed for personer skal således gøre det lettere for EF-borgerne at udøve erhvervsmæssig virksomhed af enhver art på hele Fællesskabets område; yderligere indeholder de et forbud mod en national ordning, som kan skade disse borgere, såfremt de ønsker at udvide deres aktiviteter uden for en enkelt medlemsstats område (Stanton-dommen, præmis 13).

48 Traktatens artikel 48 og 52 er således til hinder for en medlemsstats retsforskrifter, hvorefter personer, der som bibeskæftigelse udøver selvstændig virksomhed i denne medlemsstat, fritages for bidrag til en ordning for selvstændige erhvervsdrivende, når de som hovedbeskæftigelse arbejder som lønmodtagere i samme medlemsstat, hvorimod personer, der som hovedbeskæftigelse arbejder som lønmodtagere i en anden medlemsstat, nægtes denne fritagelse (Stanton-dommen, præmis 14). En sådan ordning er dermed i sig selv til skade for udøvelsen af erhvervsmæssig virksomhed i mere end én medlemsstat, da den stiller de personer, som vælger dette, ringere end dem, der udøver hele deres virksomhed i den medlemsstat, som har vedtaget nævnte retsforskrifter.

49 På samme måde er traktatens artikel 52, såfremt der ikke foreligger en behørig begrundelse, såsom at de pågældende sikres en supplerende social beskyttelse, til hinder for en medlemsstats retsforskrifter, hvorefter personer, der i forvejen udøver selvstændig virksomhed i en anden medlemsstat, hvor de er bosat og tilsluttet en social sikringsordning, pålægges at betale bidrag til en ordning for selvstændige erhvervsdrivende (Kemmler-dommen, præmis 12 og 13). Sådanne retsforskrifter er nemlig til skade for udøvelsen af erhvervsmæssig virksomhed i en anden medlemsstat, da de sociale bidrag, som de medfører, ikke kommer de pågældende til gode.

50 Traktaten foreskriver imidlertid ingen harmonisering af medlemsstaternes lovgivninger om social sikring. Særlig hvad angår arbejdstagere foreskriver traktatens artikel 51 alene en samordning af disse lovgivninger. De materielle og formelle forskelle mellem de sociale sikringsordninger i de forskellige medlemsstater, og dermed de forskellige rettigheder for de personer, som arbejder i medlemsstaterne, berøres således ikke af denne bestemmelse (jf. bl.a. dom af 15.1.1986, sag 41/84, Pinna, Sml. s. 1, præmis 20, De Jaeck-dommen, præmis 18, og dommen i sagen Hervein og Hervillier, præmis 16).

51 Traktaten indeholder derfor ikke nogen garanti for, at en person, der udvider sin virksomhed til at omfatte mere end én medlemsstat eller overflytter den til en anden medlemsstat, har neutrale virkninger hvad angår den sociale sikring. På grund af forskellene i medlemsstaternes lovgivninger om social sikring kan en sådan udvidelse eller overflytning alt efter omstændighederne være mere eller mindre fordelagtig eller ufordelagtig for den sociale beskyttelse. Den omstændighed, at den pågældende eventuelt stilles ringere end i den situation, hvor han udøver al sin virksomhed i én medlemsstat, fordi han udvider eller overflytter virksomheden til en eller flere andre medlemsstater og dermed omfattes af en ny lovgivning om social sikring, er følgelig ikke i strid med bestemmelserne i traktatens artikel 48 og 52, såfremt denne lovgivning ikke stiller den pågældende person ringere i forhold til dem, som udøver al deres virksomhed i den medlemsstat, hvor denne lovgivning finder anvendelse, eller i forhold til dem, som tidligere var omfattet af den, og såfremt den ikke blot fører til, at den pågældende indbetaler sociale bidrag, som ikke kommer ham til gode.

52 Det system, som er indført ved forordning nr. 1408/71, er derfor kun et samordningssystem, som i forordningens afsnit II særlig vedrører bestemmelsen af, hvilken lovgivning eller hvilke lovgivninger der skal anvendes på de arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, som under forskellige omstændigheder gør brug af deres ret til fri bevægelighed. Det er en nødvendig følge af et sådant system, at niveauet for de sociale bidrag, der skal betales i forbindelse med en beskæftigelse, er forskellig afhængig af den medlemsstat, hvori denne udøves helt eller delvis, eller af den lovgivning om social sikring, som gælder for denne beskæftigelse (jf. i denne retning dom af 8.3.2001, sag C-68/99, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 1865, præmis 29).

53 Endvidere kan fællesskabslovgiver ikke blot ved at bestemme, hvilken eller hvilke lovgivninger der skal anvendes i forskellige situationer — således som fællesskabslovgiver har gjort det i afsnit II i forordning nr. 1408/71 — fastlægge indholdet af de nationale lovgivninger om social sikring, hvis forenelighed med traktatens artikel 48 og 52 henhører under de nationale myndigheders ansvar.

54 Under hensyn til det ovenfor anførte kan spørgsmålet om, hvorvidt bestemmelserne i artikel 14c, litra b), opfylder kravene i traktatens artikel 48, 51 og 52, ikke være afhængig af, om der med hensyn til de sociale sikringsbidrag eller de sociale ydelser findes sådanne forskelle mellem de situationer, hvor en person samtidig har lønnet og selvstændig beskæftigelse i én enkelt medlemsstat, og de situationer, hvor en person har sådanne beskæftigelser i forskellige medlemsstater. Det må derfor vurderes, om den af fællesskabslovgiver fastsatte regel — hvorefter en person, der har erhvervsmæssig beskæftigelse i mere end én medlemsstat, i visse særlige situationer i strid med det generelle princip, der er fastsat ved forordning nr. 1408/71, samtidig er omfattet af lovgivningerne i to medlemsstater og ikke af lovgivningen i én enkelt medlemsstat — i sig selv er til skade for udøvelsen af erhvervsmæssig beskæftigelse i mere end én medlemsstat, for så vidt som det må anses for mere kompliceret for de pågældende at være omfattet af to forskellige medlemsstaters lovgivninger end kun at være omfattet af én medlemsstats lovgivning.

55 Herom bemærkes, at det utvivlsomt undertiden er mere enkelt kun at være omfattet én medlemsstats lovgivning. Det er tilfældet, hvis en person, der har mere end én beskæftigelse af samme karakter i én medlemsstat, kun er omfattet af én socialsikringsordning. Hvis den pågældende derimod undergives flere sociale sikringsordninger, såfremt han udøver disse beskæftigelser i flere medlemsstater, bliver det mere kompliceret for ham at udøve dem, end når han kun udøver dem i én medlemsstat. Dette er imidlertid ikke altid tilfældet. En samtidig udøvelse af lønnet beskæftigelse (eller selvstændig beskæftigelse) inden for forskellige erhvervsgrene, selv om disse udøves i samme medlemsstat, kan også medføre, at den pågældende omfattes af flere sociale sikringsordninger.

56 På samme måde er det temmelig ofte obligatorisk at være tilsluttet mere end én social sikringsordning, når den lønnede og selvstændige beskæftigelse udøves samtidig i én enkelt medlemsstat. I sådanne tilfælde gør det ikke nødvendigvis tingene mere komplicerede, at udøvelsen af beskæftigelse af forskellig karakter i to eller flere medlemsstater medfører, at de sociale sikringslovgivninger i to medlemsstater skal anvendes, men dette kan endog indebære en forenkling, for så vidt som det kan være enklere at anvende den sociale sikringslovgivning i den medlemsstat, hvor beskæftigelsen udøves, end at anvende en anden medlemsstats sociale sikringslovgivning på denne beskæftigelse, da den førstnævnte er bedre tilpasset betingelserne for udøvelsen af den pågældende beskæftigelse i denne medlemsstat.

57 Situationen veksler derfor afhængig af det konkrete tilfælde, selv om den samtidige anvendelse af to medlemsstaters lovgivning kan være mere kompliceret for den pågældende end anvendelsen af én enkelt medlemsstats lovgivning, såfremt én af de pågældende medlemsstaters lovgivning om social sikring har en universel karakter, eller såfremt en beskæftigelse af samme karakter kvalificeres forskelligt i de pågældende medlemsstater, som det er tilfældet med Hervein's og Lorthiois' virksomhed.

58 Ligesom traktatens artikel 48 og 52 ikke indebærer, at udøvelsen af retten til fri bevægelighed for personer, som udøver en erhvervsmæssig beskæftigelse, aldrig fører til en forskel i niveauet for de sociale bidrag, som de kan afkræves, eller i

den sociale beskyttelse, der sikres dem, indebærer disse traktatbestemmelser heller ikke, så længe der ikke er foretaget nogen harmonisering af lovgivningerne om social sikring, at der under alle omstændigheder sikres neutralitet med hensyn til graden af kompleksitet for de pågældende i forvaltningen af deres sociale dækning.

59 Rådet har derfor efter anmodning fra flere medlemsstater og for at tage hensyn til kendetegnene ved udformningen af disse staters sociale sikring kunnet bestemme i artikel 14c i forordning nr. 1408/71, at en person, der har lønnet beskæftigelse i visse medlemsstater og selvstændig beskæftigelse i visse andre medlemsstater, samtidig er omfattet af to forskellige medlemsstaters lovgivning, den ene for den pågældendes lønnede beskæftigelse og den anden for hans selvstændige beskæftigelse, selv om han kun ville være omfattet af én lovgivning, der bestemmes på grundlag af hans lønnede beskæftigelse, såfremt disse beskæftigelser blev udøvet samtidig i andre medlemsstater. Med fastsættelsen af denne bestemmelse har Rådet udført sin opgave med hensyn til at samordne anvendelsen af lovgivninger om social sikring for vandrende arbejdstagere ved at bestemme, hvilken eller hvilke lovgivninger der finder anvendelse på de pågældende.

60 Det skal tilføjes, at Rådet parallelt hermed har vedtaget bestemmelser til i videst muligt omfang inden for rammerne af en ordning, der alene tilsigter en samordning, at sikre ligebehandling af vandrende arbejdstagere. Således tilsigter bestemmelserne i artikel 14d, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 — hvorefter en person, der samtidig har lønnet og selvstændig beskæftigelse på forskellige medlemsstaters område, og som ifølge artikel 14c, litra a), i forordning nr. 1408/71 kun er omfattet af én lovgivning om social sikring, for så vidt angår anvendelsen af denne lovgivning behandles, som om vedkommende havde hele sin erhvervsmæssige beskæftigelse på den pågældende medlemsstats område — at undgå, at en del af denne persons beskæftigelse slet ikke omfattes af nogen lovgivning om social sikring i modsætning til den person, som i samme situation er omfattet af to lovgivninger i medfør af artikel 14c, litra b).

61 Rådet forfulgte det samme formål med vedtagelsen af forordning nr. 3811/86, der fandt anvendelse fra den 1. januar 1987. Dels har Rådet nemlig ved med denne forordning at indsætte et nyt stk. 2 i artikel 14d — hvorefter den i artikel 14c, litra b), omhandlede person med henblik på fastsættelse af satsen for bidrag fra selvstændige erhvervsdrivende i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område den pågældende har selvstændig beskæftigelse, anses, som om vedkommende havde sin lønnede beskæftigelse på samme medlemsstats område — erindret medlemsstaterne om deres forpligtelse til ikke at forskelsbehandle personer, som er omfattet af artikel 14c, litra b), i forhold til personer, der har hele deres beskæftigelse i én medlemsstat. For det andet har Rådet ved at udstede flere bestemmelser, som er opregnet i artikel 2 i forordning nr. 3811/86, og som har til formål at lette den samtidige udbetaling af ydelser i henhold til to lovgivninger, som finder anvendelse, erindret medlemsstaterne om deres forpligtelse til at påse, at der ikke opkræves bidrag til social sikring, som ikke kommer de berørte til gode.

62 Under disse forhold er artikel 14c, litra b), ikke uforenelig med traktatens artikel 48, 51 og 52.

63 I de situationer, der henhører under artikel 14c, litra b), skal de medlemsstater, hvis lovgivning finder samtidig anvendelse, imidlertid påse overholdelsen af kravene i traktatens artikel 48, 51 og 52.

64 I en situation, som den Guy Lorthiois befinder sig i, og hvori de bidrag, som han afkræves, ikke giver ham nogen supplerende social beskyttelse på grund af hans aktivitetsniveau i Belgien, er traktatens artikel 52 direkte til hinder for at afkræve ham sådanne bidrag (jf. Kemmler-dommen, præmis 12 og 13, og ligeledes i samme retning dom af 3.2.1982, forenede sager 62/81 og 63/81, Seco og Desquenne & Giral, Sml. s. 223, præmis 10).

65 Når de bidrag, der opkræves i henhold til to lovgivninger, som finder samtidig anvendelse i medfør af artikel 14c, litra b), derimod begge indebærer en social beskyttelse, er traktatens artikel 48, 51 og 52 i princippet ikke til hinder for at opkræve sådanne bidrag, og tildelingen af de forskellige ydelser i henhold til de to lovgivninger skal ske under hensyn til de relevante samordningsbestemmelser i forordning nr. 1408/71 og i gennemførelsesforordningen, navnlig de bestemmelser, som blev indsat ved artikel 2 i forordning nr. 3811/86, som bl.a. har til formål at regulere de tilfælde, hvor der samtidig udbetales ydelser i henhold til de to lovgivninger, som finder anvendelse, og at lette en sådan samtidig udbetaling, når den pågældende type ydelse giver mulighed herfor.

66 Det må dog fremhæves, som Domstolen allerede har fastslået i dommen af 7. februar 1991 i Rönfeldt-sagen (sag C-227/89, Sml. I, s. 323), at traktatens artikel 48 og 51 er til hinder for, at nogen ved anvendelsen af forordning nr. 1408/71 mister sociale sikringsfordele ifølge overenskomster om social sikring mellem to eller flere medlemsstater, der er inkorporeret i national lovgivning. I sådanne tilfælde er bestemmelserne i forordning nr. 1408/71 uanvendelige. Den samme løsning må anvendes i medfør af traktatens artikel 52 på et tilfælde som Claude Hervein's, såfremt den almindelige overenskomst om social sikring mellem Belgien og Frankrig af 17. januar 1948 inden ikrafttrædelsen af artikel 14c, litra b), fritog selskabsdirektører, der samtidig udøvede virksomhed i Frankrig og i Belgien fra betaling af de sociale sikringsbidrag, som er fastsat i den belgiske ordning for selvstændige erhvervsdrivende, og såfremt Hervein ifølge denne overenskomst oprindelig var fritaget for at betale bidrag i Belgien. Bestemmelserne i artikel 14c, litra b), kan i så fald ikke påberåbes til støtte for at pålægge ham at betale bidrag til den belgiske ordning for selvstændige erhvervsdrivende.

67 Den forelæggende ret må herefter gives det svar, at gennemgangen af det forelagte spørgsmål intet har frembragt, der kan rejse tvivl om gyldigheden af artikel 14c, litra b), i og bilag VII til forordning nr. 1408/71. Det tilkommer dog i givet fald den nationale ret, for hvem der er indbragt sager om anvendelsen af denne bestemmelse, dels at efterprøve, at de herved anvendte nationale lovgivninger er

blevet anvendt på en måde, som er i overensstemmelse med traktatens artikel 48 og 52 — og navnlig, at den nationale lovgivning, hvis anvendelsesbetingelser anfægtes, giver den pågældende arbejdstager eller selvstændige erhvervsdrivende en social beskyttelse, dels at efterprøve, om den nævnte bestemmelse efter anmodning fra den pågældende arbejdstager eller selvstændige erhvervsdrivende undtagelsesvis ikke bør anvendes, såfremt den medfører, at han mister en social sikringsfordel, som han oprindelig havde i medfør af en overenskomst om social sikring, der var indgået mellem to eller flere medlemsstater.

Andet spørgsmål

68 Henset til besvarelsen af det første spørgsmål er det ufornødent at besvare det andet spørgsmål.

Sagsomkostningerne

69 De udgifter, der er afholdt af den belgiske og den græske regering samt af Rådet og Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Tribunal du travail de Tournai ved domme af 5. oktober 1999, for ret:

Gennemgangen af de forelagte spørgsmål har intet frembragt, der kan rejse tvivl om gyldigheden af:

— artikel 14c, stk. 1, litra b), i og bilag VII til Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983

— artikel 14, litra b), i og bilag VII til samme forordning, som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 3811/86 af 11. december 1986.

Det tilkommer dog i givet fald den nationale ret, for hvem der er indbragt sager om anvendelsen af disse bestemmelser, dels at efterprøve, at de herved anvendte nationale lovgivninger er blevet anvendt på en måde, som er i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 48 og 52 (efter ændring nu artikel 39 EF og 43 EF) — og navnlig, at den nationale lovgivning, hvis anvendelsesbetingelser anfægtes, giver den pågældende arbejdstager eller selvstændige erhvervsdrivende en social beskyttelse, dels at efterprøve, om de nævnte bestemmelser efter anmodning fra den pågældende arbejdstager eller selvstændige erhvervsdrivende undtagelsesvis ikke bør anvendes, såfremt de medfører, at han mister en social sikringsfordel, som han oprindelig havde i medfør af en overenskomst om social sikring, der var indgået mellem to eller flere medlemsstater.

Rodríguez Iglesias	Jann	Macken
Colneric	Gulmann	Edward
Puissochet	Wathelet	Skouris

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 19. marts 2002.

R. Grass — G.C. Rodríguez Iglesias

Justitssekretær — Præsident